

Tohtoročná výstava Ceny Oskára Čepana ponúka možnosť zmeny či úniku zo slepej uličky

15. 11. 2021 | TLAČOVÁ SPRÁVA

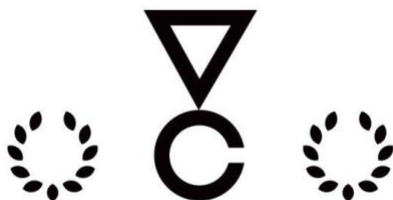
Výstava finalistov/finalistiek Ceny Oskára Čepana je na jednej strane spoločným výstavným projektom, no zároveň má čo najlepšie odprezentovať individuálne autorské projekty nominovaných umelcov/umelkýň, sú nimi: maliarky Èv van Hettmer a Viktorie Langer, digitálna umelkyňa Tamara Kametani a multimediálni umelci Luki Essender a Ondřej Houšťava. Ako uvádza kurátorská dvojica Lucia Gavulová a Jen Kratochvil, tohtoročná Cena Oskára Čepana nediktuje divákovi ako sa majú správať, neukazuje doprava ani doľava, nesnaží sa autority nahradiť novými, ale otvorene a zároveň s presnosťou ponúka možnosť zmeny či úniku zo slepej uličky, v ktorej sa zdanlivo bezvýchodiskovo spoločne tlačíme. Výstava sa otvorí 25. novembra v Kunsthalle Bratislava, meno laureáta/laureátky ceny bude známe 9. decembra 2021.

Cenu Oskára Čepana organizuje Nadácia – Centrum súčasného umenia, spoluorganizátorom je platforma na podporu súčasného umenia collective.

„Bez preháňania možno povedať, že umelci*kyne vytvorili spoločné dielo, hoc rozdelené do vlastných fragmentov. Akoby nevedome naprojektovali navigačný systém smerujúci do iných realít. Za daných okolností je už potom voľba takzvaného laureáta*tky iba nepatrným rozvlnením, ktoré „neprekričí“ pôsobivosť, výpovednosť, relevanciu a dosah každého jednotlivého výstupu. Cesty sa núkajú cez meditáciu, queerovanie etablovaných diskurzov, súčasných i historických naratívov, utopické vízie s náznakmi ich protipólov, jemný flirt s dystópiou, alebo priamo a ostro znejúci hlas rozhorčenia,“ povedali Jen Kratochvil a Lucia Gavulová.

Kurátorská dvojica sa pod vplyvom niekoľkomesačnej komunikácie s nominovanými umelcami/umelkyňami zameranej na ich tvorbu a diela zamýšľa nad vstupom pandémie do našich životov, a to všetko v momente, keď sa jej koniec zdá byť v nedohľadne. *„Našťastie však jestvujú relevantné hlasy, ktoré svojou rezonanciou rozháňajú inak zdanlivo nepriechodnú hmlu pesimizmu a skepsy. Tohtoroční nominovaní*ne na Cenu Oskára Čepana sú toho príkladom. V nedávnej dobe všetky umelecké ceny skúmali možnosti nesúťaženia a rovnosti medzi umelcami. V optike súčasného diania sa táto diskusia javí už iba ako odlesk pokojnejších, a teda privilegovanejších čias. Umelci*kyne v Cene Oskára Čepana 2021 budujú nové systémy rezistencie, resp. skicujú možné súčasné i budúce naratívy po vlastných osiach. Každý z nich ponúka svoju alternatívu k celospoločenskému stavu, či už formou analýzy a kritického myslenia, direktívnej polemiky, konkrétnych foriem odporu alebo prostredníctvom sebazáchovného odstupu,“* dodali Jen Kratochvil a Lucia Gavulová.

Lucia Gavulová je od roku 2018 riaditeľkou Ceny Oskára Čepana, Jen Kratochvil vedie Kunsthalle Bratislava, architektom výstavy je Peter Liška.

Luki ESSENDER (*1995, Ilava)
Žije a tvorí v Štokholme.

Luki Essender prezentuje na výstave viacero príbehov s vyústením vo forme inštalácie, ktorú však vo výsledku možno chápať ako komplexné sochárske stanovisko. Vytvára prostredie, ktorého súčasťou sú v Bratislave vytvorené a vyrobené komponenty. „V inštalácii pre Cenu Oskára Čepana sa pohybuje na osi medzi sochárstvom a rituálom, medzi exaktnosťou a presnosťou vyjadrenia formou prísnej materiality, cez otvorený proces až po metaforu, náznak a transformáciu. Bohatosť vnútorných otázok, záujem o jazyk, verejné, súkromné a rôzne typy vzťahov na tejto trajektórii pretvára do bytelného a hmatateľného vokabuláru. ... Motívy čerpá z verejného priestoru, či už ide o fragmenty architektúry, alebo prácu s jazykom, kategorizačnými prvkami typu popisných čísel budov, s ktorými pracuje tiež ako s matériou - indexom. Všetko, čoho sa zhostí, sa v procese mení na sochársku látku,“ napísala v kurátorskom texte Lucia Gavulová. Aj keď sa inštalácia - scéna - situácia - priestorová socha Luki Essender na výstave Cena Oskára Čepana môže javiť ako uzavretá vec, autor*ka svoje projekty neuzatvára: rád*a sa vracia aj k starším dielam s novonadobudnutým poznaním a s odstupom času, ktorý v tvorbe Luki nie je ani trochu lineárny.

--

Èv van HETTMER (*1987, Nitra)
Žije a tvorí v Hamburgu.

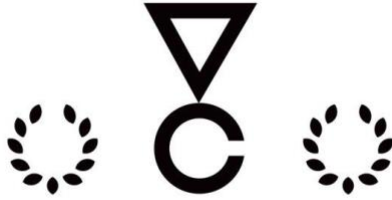
„Èv zahluje do zářivých odstínů růžové a oranžové temné záhyby světa, který sice prošel globálně rozšířenými hnutími jako #metoo nebo #timesup, přesto se stále potácí v odkazu naší téměř nedohlédnutelné historie patriarchálního systému moci a s ní spojeného útlaku a přehlížení všech těl, která nejsou dostatečně mužná a nesvítil bílou pleť. S vervou a vnitřní nutností expresivně popisuje svá monumentální plátna statementy, slogany a výroky, které zabodávají ostré hroty do způsobu myšlení muži dominovaného světa. Èv se nebojí konfrontace, ironie, sarkasmu, ani přímé ostré kritiky, přestože se ve většině vyjadřuje spíš s pro ní přirozenou mírou uštěpačnosti, než doslovnosti vyřčení problémů, které nás obklopují,“ napísal kurátor Jen Kratochvil, podľa ktorého je Èv romantickou umelkyňou ako z kníh dejín umenia, ktorá tvorí sama podľa seba a okolnosti sú tak len ďalším zo záhybov reality.

--

Ondřej HOUŠŤAVA (*1995, Vítkov)
Žije a tvorí v Prahe.

Ondřej o sebe nerád hovorí ako o umelcovi, pretože tento pojem kriticky vníma ako historicky definovaný konštrukt etablovaný patriarchálnymi systémami moci privilegovaného západu. Považuje sa skôr za producenta alebo mediátora množstva hlasov, ktoré vyzýva na spoluprácu. Umenie je pre neho nástrojom rezistencie, tvorby nových inkluzívnych naratívov a spochybnením kodifikovaných spôsobov vnímania, správania sa a existencie. „Jeho nová filmová instalace zkoumá otázky orientace, vazby mezi tělem a prostorem, ve kterém se nachází, stejně jako vzájemná oboustranná ovlivnění, která z takové vazby plyne. Hledá cesty jak se vyjadřovat jinak, jak poslouchat jinak, jak se jinak pohybovat. Po vymazání původních kontextů se prostor stává neznámým, nabízí potenciál ztracení se v absenci původně jasných navigačních bodů. A je pak otázkou jestli původní autoritativně ustavený systém záchytných bodů má být nahrazen novým nebo jestli je možné plně pojmut neznámé a matoucí a naučit se žít v něm samotném,“ napísal kurátor Jen Kratochvil

--

Tamara KAMETANI (*1988, Nitra)
Žije a tvorí v Aténach a Londýne.

V roku 2005 vyšiel vo francúzskom vydavateľstve Libraire Arthème Fayard román Michela Houellebecqua *Možnosť ostrova*. Vysporadúva sa v ňom s celým ľudským pokolením v štádiu vrcholného úpadku sveta. V roku 2021 prichádza Tamara Kametani s prvou časťou trilogickej predikcie o možnom smerovaní sveta, s možnosťou ostrova Null Island. Nie len to svedčí o aktuálnosti, ak nie univerzálnosti témy naprieč dekadami. Null Island je miesto, ktoré sa ešte len má stať domovom pre všetkých. V roku 2020 doľahlo na autorku presvedčenie, že sa vo svojej tvorbe chce posunúť bližšie k nápadom a predstavám, ktoré mala o jej ďalšom smerovaní. „Už vtedy sa Tamare začal v mysli odvíjať príbeh, oscilujúci na osi utópie a dystópie, prichádzajúci de facto z budúcnosti, no reagujúci na súčasnosť. Má v ňom miesto pandémie, náboženstvo, viera, konšpiračné teórie aj eskapické scenáre. Jeho misia a obsah sú vo vyjadrení zrejmé, voľba filmového média tiež - v dobe neistôt z možností prezentácie fyzických objektov sa javí ako dostatočne flexibilnou a reprezentácie-schopnou - aj v prípade potenciálnych sťažených podmienok - alternatívou,“ napísala v kurátorskom texte Lucia Gavulová.

--

Viktorie LANGER (*1988, Žiar nad Hronom)
Žije a tvorí v Prahe a Novara di Sicilia.

„Viktorie svým dílem nabízí alternativu ke kodifikovanému čtení reality. Doslova představuje jakousi abstraktní mapu pro hledání cesty k prozření. Není to ale digitální mapa, která by nám vykalkulovala nejrychlejší trajektorii, ukázala sérii čerpacích stanic a odpočívadel po cestě a varovala nás před možnou zácpou v dopravě nebo upozornila na místa s vyšším nebezpečím havárií. Její mapa je spíš návodem jak se současným světem dravého pozdního kapitalismu pohybovat tak, abychom jeho systematické sevření našich osobních i profesních životů mohli zcela obejít. Společně s instalací „Free Spirit“ nám nabízí nejnovější číslo svého zinu s názvem „Victory,“ napísal v kurátorskom texte Jen Kratochvíl. Viktorie podľa neho presne nadväzuje na veľmi silnú tendenciu súčasného umenia hľadania novej spirituality plne odstrihutej od inštitucionalizovaných a politických celkov veľkých náboženských tradícií a systémov.

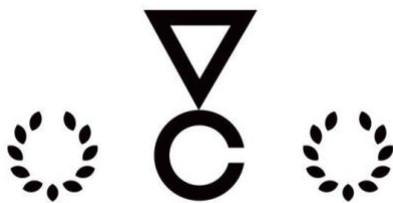
xxx

Cena Oskára Čepana sa po tom, čo uviedla výstavy vo Východoslovenskej galérii v Košiciach a v žilinskej Novej Synagóge vracia do hlavného mesta, **s mladou inštitúciou Kunsthalle Bratislava spolupracuje po prvý raz**. Podľa Lucie Gavulovej by v optimálnom prípade malo dôjsť k nastaveniu modelu kontinuálneho fungovania Ceny Oskára Čepana, aktuálny ročník označila v tomto zmysle za „testovací“. A keďže je Kunsthalle jedinou kamennou štátnou inštitúciou zameranou špecificky na súčasné umenie, ide podľa Jena Kratochvíla o prirodzené spojenie.

Medzinárodná porota posudzovala portfóliá 42 prihlásených autorov/autoriek do štyridsať rokov, ktorí reagovali na otvorenú výzvu. Z nich vybrala spomínaných piatich umelcov/umelkyne. Rozhodla na základe kvality diel a naliehavosti problematik, ktoré reflektujú. Druhýkrát sa stretne práve na pripravovanej výstave a komentovanej prehliadke.

Laureáta/laureátku Ceny Oskára Čepana čaká dvojmesačný rezidenčný pobyt v New Yorku v programe Residency Unlimited, finančná odmena a samostatná výstava alebo iný typ projektu (publikácia, predstavenie) podľa vlastného zväženia.

Tento rok prijali pozvanie do poroty Ceny Oskára Čepana traja noví členovia a dvaja pokračujú z minulého roka – **Kathrin Bentele**, riaditeľka Kunstverein für Rheinalde und Westfalen a **Jan Verwoert**, pôsobiaci na Oslo National Academy of the Arts a Piet Zwart Institute v Rotterdame. Novými

členmi sú **Søren Grammel**, donedávna aktívny v Kunstmuseum Gegenwart v Bazileji, toho času nezávislý kurátor, **Edith Jeřábková**, ktorá je aktívna ako kurátorka v PLATO Ostrava a zároveň stojí za mnohými neinštitucionálnymi platformami ako Institut úzkosti alebo Are/are-events.org a **Margot Norton**, kurátorka z New Museum v New Yorku a súčasne kurátorka 5. ročníka New Museum Triennial. Podľa Lucie Gavulovej sú v aktuálnom zložení poroty veľmi dobre zastúpené inštitucionálne trendy aj nastavenie jednotlivcov v rámci najaktuálnejších tendencií na poli vývoja súčasného umenia vo svete.

--

Cena Oskára Čepana je určená vizuálnym umelcom do veku 40 rokov. Účasť v projekte nie je obmedzená konkrétnym výtvarným médium. Zastrešuje ju Nadácia – Centrum súčasného umenia v spoluorganizácii s platformou na podporu súčasného umenia collective, s podporou programu Residency Unlimited (New York, USA) a nadácie Trust for Mutual Understanding (New York, USA). Z verejných zdrojov projekt podporuje Fond na podporu umenia. V roku 2021 projekt podporila Nadácia mesta Bratislavy a Bratislavský samosprávny kraj. Cena je súčasťou medzinárodnej siete ocenení YVAA – Young Visual Artists Awards.

www.oskarcepan.sk

www.facebook.com/CenaOskaraCepana/

@oskarcepan

Organizátor: Nadácia – Centrum súčasného umenia

Z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Projekt podporila Nadácia mesta Bratislavy.

Projekt podporil Bratislavský samosprávny kraj.

Spoluorganizátor: platforma na podporu súčasného umenia collective

Partneri: Kunsthalle Bratislava, J&T Banka, Trust for Mutual Understanding, Residency Unlimited, Young Visual Artists Awards

Mediálni partneri: Denník N, RTVS, Rádio Devín, Rádio_FM, SITA, WebNoviny.sk, Flash Art, Artalk.cz, Vlna

Zuzana Golianová / Mediálna podpora Ceny Oskára Čepana 2021

15. november 2021, Bratislava